

KOTKAS

Noorte Kotkaste juhtide ajakiri

TARTUS

JUULI/AUG. 1938

Nr. 7/8

Vanemate poiste organiseerimisest.

Noortemagister Valter Hiir.

Vanemate poiste töö korraldamise küsimus on seisnud juba pikemat aega noorte kotkaste juhtide töökavas, kuid kahjuks lõplikku lahendust pole see senini veel leidnud. Ometi on vajalik kindla töö korralduse loomine, mis pakuks tegevusvõimalusi noorte kotkaste vanemale generatsioonile. Ilmneb ju üldine nähtus, et teatavate aastate (15—16 a.) saabudes poisid lahkuvad organisatsioonist. Varane lahkumine organisatsioonist ei võimalda aga noorte suhtes teostada täielikku noorkotkalikku kasvatusprogrammi. Seega noorkotkalik kasvatus jääb n. ö. lõpetamata. Pealegi vanemate poiste lahkumine tundub tunduvalt pidurdab nooremate juhtide juurdekasvu.

Arvestades kõiki neid asjaolusid on meil täiesti selge, et vanemate poiste töökorraldus vajab kiiret lahendust, sest iga viidetud silmapilk on tähtis organisatsiooni tuleviku seisukohast.

Et vanemaid poisse on võimalik tööle rakendada, selles ei tarvitse olla kahtlust, tuleb vaid jälgida noorte siseelu ja huve aastail, mil lahkujate % organisatsioonist on kõige suurem.

Vanemate poiste töö tähtsust hinnates on seni mitmed malevad iseseisvalt püüdnud korraldada vanemate poiste tööd (vt. kj. V. Raidme „Vanemate poiste organiseerimisest Sakalamaa Malevas“ „Kotkas“ nr. 10. 1936. a.). Tartu.

maa Maleva staap töötas välja koguni „Vanemate poiste organiseerimise alused“ („Kotkas“ nr. 8/9 — 1937. a.), missugused Peastaap võttis ka organisatsiooni 1937/38. a. töökavva alusteks vanemate poiste organiseerimisel. Peale selle on vanemate poiste töö korraldamise küsimus olnud veel arutusel mitmetel juhtide nõupidamistel ja selle kohta avaldatud kirjutusi „Kotkas“, kuid neis esitatud mõtteavaldused on toimunud peamiselt eeltähendatud kava piires.

Vastu minnes uuele töö-hooajale tuleb kindlasti enne tegeliku töö algust lahendada vanemate poiste töö korraldusküsimus. Nimelt org-i 1937/38. a. tegevuskavva sissevõetud organiseerimis-alustel alustasid möödunud aastal mitmes malevas tegevust vanemate poiste üksused, kuigi nende tegevus oli raskendatud olemasolevate juhendite ajutise iseloomu tõttu. Ei töötata nüüd välja täpsemaid ja ametlikult kinnitatud tööaluseid, siis seisavad vanemate poiste juhid käesoleval sügisel küsimuse ees, kas tööd jätkata omal initsiatiivil või tegevus lõpetada, seni kui saabuvad lähemad tööjuhendid.

Vanemate poiste lähema töökorralduse väljatöötamiseks tuleb esmalt koguda malevatelt andmeid selle kohta, kui palju noori on tegutsemas malevates vanemate poiste tööaladel ja mis on tehtud eelmisel tegevushooajal. Samuti tuleb ära kuulata kohapealsete juhtide arvamused ja mõtteavaldused vanemate poiste nimetuse, töökorralduse, katsete, vormi jne. kohta. Kõiki neid materjale omades on siis juba järgmiseks ülesandeks täpsema ja püsivama ilmega töökorralduse loomine.

Kuna tähendatud ülesanne on laialdane ja küllaltki aeganõudev, sest on vaja süveneda töö üksikasjusse, siis on täiesti arusaadav, et ülesande lahendamine tema lõplikul kujul peab jääma keskjuhtivale asutisele — Peastaabile. Üksikud nk. juhid või malevate staabid sellega toime ei tule, või siis suure ajakuluga, kuna neil vajalikkude materjalide kogumine on hoopis raskem ja aeganõudvam. Ometi aga nõuab küsimus kiiret lahendust.

Avaldame lootust, et Peastaap ülesande tähtsust hinnates asub ka kohe selle lahendamisele, et meie vanemate poiste üksused saaksid sügisel tööd jätkata juba kindlamatel alustel senistest. Vastasel korral kannatab senine niigi vähe organiseeritud vanemate poiste töö, kuna juhtide ja noorte huvi töö vastu võib raugeda märgates, et nende tööle ei osutata vajalikku tähtsust ja tähelepanu.

G. Reial 50-aastane.

Kotkajuht G. Reial.

20. juulil s. a. sai 50 aastat vanaks meie ajakirja vastutav toimetaja, Tartu-
maa koolide inspektor G. Reial.

G. Reial sündis 20. juulil 1888. a. Viljandimaal. Õppis Oiu vallakoolis ja Kolga-Jaani kihelkonnakoolis. 1908. a. lõpetas ta Tartu õpetajateseminari.

Omandas Peterburi õpperingkonna valitsuse juures vastava katsekomisjoni ees

ajaloo ja matemaatika õpetaja kutse ja täiendas end 1919—1920. a. keskkooliõpetajate suvekursustel. Õppis Tartu ülikoolis loodusteadust 1921.—1924. a.

Tegeliku õpetajana on G. Reial tegutsenud Haaslaval, Tormas ja Laiusel. Alates 1920. aastast tegutseb Tartumaa koolinõunikuna.

Koolioludega ja noorsoo kasvatuses tutvumise otstarbel on G. Reial reisinud Soomes, Saksamaal, Austrias ja Šveitsis. On avaldanud rea õpperaamatuid ja hulga kirjutusi oma paljudelt harrastusaladelt.

Noorte Kotkaste peres on G. Reial tuntud tüsedä töömehena ja sõbraliku nõuandjana, olles üks organisatsiooni rajajaid ning pioneere. Olles kotkajuhi järgus omab G. Reial KL Valgeristi ja NK aitamärgi. Tegutseb praegu Peastaabi nõunikuna ja Tartumaa Maleva abivõimevana.

Eriti suurelt tuleb hinnata G. Reiali teeneid NK juhtide ajakirja „Kotkas“ asutamisel ja arendamisel. Oma kutsetöö ja mitmekesiste tegevusalade kõrval on G. Reial püsivalt suutnud leida aega meie oma ajakirja sisukamaks ja väärtuslikumaks kujundamisel.

Meie kõikide noorkotkalik „Õnne! Jõudu! Edu!“ 50-aastasele noortesõbrale!
V. H.

ÜLERIIKLIKUD LASKEVÕISTLUSED NOORTELE.

Kaitseliidu Peastaap korraldab 21. aug. s. a. Tallinnas üleriiklikud laskevõistlused alla 20-a. noortele. Iga malev võib osa võtta ühe 10-liikmelise meeskonnaga. Lastakse väikekalibrilisest vintpüssist 50 m. peale kolmest asendist à 10 lasku. Võistlustel arvestatakse individuaal- kui ka meeskonna tulemusi. 11 esikohale tulnule antakse individuaalauhindad.

„NK MÄNGUDE KÄSIRAAMAT“ SOOMES.

„Partiojuhtaja“ nr. 4—5 s. a. soovib poistele rohkem mängida, sest õige mäng pole ajaviide vaid tõhus töö. Häid ja noortekohaseid mängu sisaldavate soomekeelsete käsiraamatute hulgas on soovitatud ka „Noorkotka Mängude käsiraamatut“.

S O O K O L I D

Dr. Myroslav Tyrš.

Käesoleval suvel toimusid Prahhas (Tšehhoslovakkias) suured tšehhide pidustused nende iseseisvuse 20. aastapäeva tähistamiseks. Pearõhk neil pidustusil langes nn. sookolite võimlemismängudele. Nagu eestlasile on laulupeod saanud suureks rahvusliku vaimu ja üksmeele äratajaks, nii on tšehhidele sookolite võimlemismängud, mis muide on suurimaid maailmas korraldatavaid võimlemismänge, saanud rahvuslikeks suursündmusiks. Nii arvestati käesoleva aasta pidustusil üle 50000 võimleja-esineja ja 170000 kuni 180000 pealtvaataja.

Kuna eesti ajakirjanduseski sel puhul ilmus pikemaid kirjutusi ja kuna vanemad inimesed mäletavad ennemaailmasõja aastaist meilgi levima

hakanud sookol-võimlemissüsteemi, siis poleks meilgi huvitusetu vaadelda, kes on õieti sookolid ja milles seisnevad sookolite liikumise alused.

Tšehhide rahvuslik ärkamine toimus umbes 1860. a. paiku. Sellesse rahvusliku ärkamise ajastusse langeb ka sookolite asutamine. Organisatsioon juhiks saab Myroslav Tyrš koos dr. Eduard Gregri'ga. Eelnimetatud koostasid sookolite-liikumise statuudi, mis kinnitati 27. jaan. 1862. a.

Sama aasta märtsikuus toimus juba esimene avalik esinemine, kus osavõtjaid-võimlejad oli 1572 inimest. 1864. a. sai liikumine „Sookol'i" nime-tuse, mis põlvneb jugoslaavlaste legendidest ja eepilistest lauludest,

kus rahvuskangelasi nimetatakse „sookol“ (teatav liik kulle, nn. „jahikullid“).

Uue organisatsiooni asutamine Prahas äratas suurt tähelepanu ka provintsis, kus Tyrši õhutusel, kes pühen- das kogu oma jõu ja energia sookolite võimlemisseltside asutamisele, asutati hulk samalaadseid ühinguid.

1862.—1863. aastate kestel dr. Tyrš töötas välja tšehhi võimlemise terminoloogia ja ilmus trükis tema raamat võimlemise süsteemi ja meetodi alal: „Võimlemise alused“.

Sookolite-liikumise ideestik põhineb absoluutsel ühtlusel mitte ainult kehalises kasvatuses, vaid kõigis elu- avaldusis. Ühtluse väliseks tunnuseks on „Sookoli“ märk, vorm, vastastikune sinatamine ja õe-venna nimetuse kasu- tamine.

Vorm koosneb punasest pealmisest särgist, hallikaspruunist kuuest üle öla käivate trippide või vestiga, sama värvi pükstest, säärsaabastest, mustast pandlaga vööst, mustast mantlist, mustast ümmargusest sirmita mütsist sulega ja punase põhjaga. Peale ülal- toodud paraadvormi on olemas veel kerge ja lihtne õppuste ülikond.

Vastastikune venna ja õe nimetuse tarvitamine pole ainult välise ühtluse tunnuseks, vaid näitab sügavat sise- tunnet, vastastikust austust ja otse- kohest, avameelset vendlust. Vend- lusetunne rõhutab võrdsust, vastasti- kust abistamist, teadlikku loobumist kasudest, mida võivad anda õnn ja juhus.

Vennalik ohverdamine olgu vaba- tahtlik, esinegu spontaanselt, kus vaimselt kõrgemal seisja läheneb madalamal seisjale, rikas läheneb vae- sele. Sookolite vendlus on korraga ühetaolisus ja armastus, teda ei tohi

avaldada üksnes sõnades, vaid tegu- des, olles igal ajal valmis aitama ligi- mest. Ühtlusele ja vendlusele tugineb vabadsus, iseseisvus ja individuaalne jõud. Sookoli tegevus toimugu tema vabal tahtel, välise surveta. Vaba- dust ei mõisteta anarhiana, korra puu- dumisena, vaid võitluses pahede vastu nähakse vabaduse ülimat ideaali.

Vabadsus, ühetaolisus, vendlus, distsipliin ja moraal on sookolite ideestiku alussambaiks.

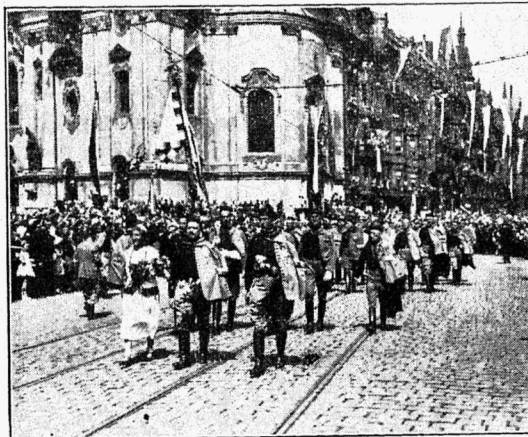
Edasi on sooviks, et tšehhid oleksid arenenud rahvaks, kus lakkamatu töö juhib hinge valgust ja edu.

Üheaegselt töötatakse ka rahvus- vaheliselt rahvaste vendluse ja üldise heaolu ning kooskõla huvides.

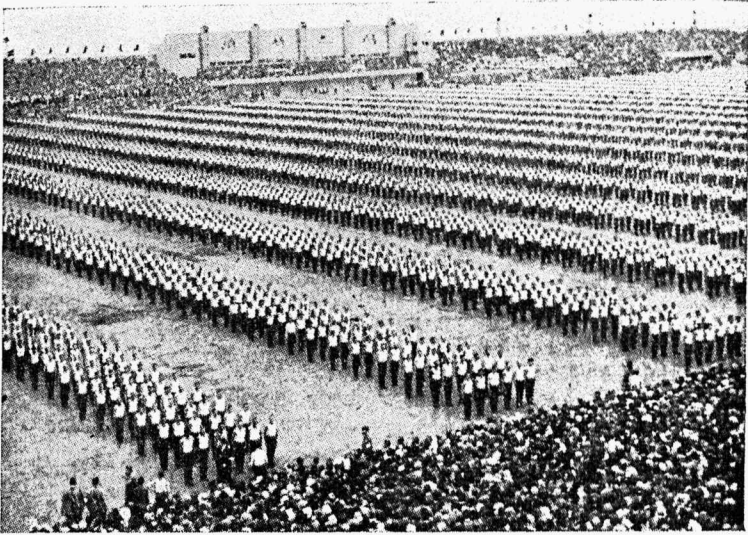
Sookolite liikumine taotleb kasva- tuslikke sihte, hoolitsedes eelkõige rahva füüsiliste, hingeliste ja moraal- sete võimete arendamise eest. Hoo- litsetakse võrdselt keha ja vaimu eest, mis on lahutamatud osad harmoonili- ses tervikus.

Dr. Myroslav Tyrš'i poolt loodud füüsiline kultuur põhjeneb järgmistel printsiipidel:

1. Kõigi mootorsete organite har- mooniline arendamine.

Sookolite rongkäik Prahas.

Meesvõimlejad sookolite võimlemispidustusil.

2. Kõigi organite täielik arendamine ja täielik tulu elulistest funktsioonidest.

3. Muskulatuuri õige koordineerimine ja ökonoomne kasutamine.

Sookolite poolt harrastatav füüsiline kultuur jätab laialdaselt ruumi esteetilistele elementidele, andes ilu liigutustele ja suunates keha täiuslikkusele.

Füüsiline kultuur peab mõjustama vaimu, mis on kehist lahutamatu.

Harjutused peenendagu tundeid, kultiveerigu meelepidamist, edendagu liikuvust, andku meeleadust ja osavust ning orienteerumisoskust igas olukorras. Nad arendagu otsustamisvõimet, vahvust, usku enesesse, tahtejõu tugevust ja teovõimet, mis ei püsi kavatsuste ja unistuste kammitsais.

Sookolite füüsiline kultuur tegeleb moraalsete elementidega, sest moraalsed kohustused on aluseks inimese iseloomu väärikusele. Isiku kohused enda vastu nõuavad tervise hoidmist, kindla iseloomu omamist. Ühiskond-

likud kohustused on vendlus, rahvustunne, oma rahvuse armastus, seaduste austamine, ühiskondlike töeks-pidamiste respektseerimine ja ühiskondlike huvide eelistamine isiklikele.

Füüsilise kultuuri eesmärgiks on: omandada moraalseid väärtusi, mis võivad olla füüsiliste harjutuste tagajärjeks, nagu enesevalitsemine, enda tervendamine, julgus, arusaamine tööst ja selle armastus, püsivus ja korrapärasus ettevõtetud pingutustis. Peale selle võimlemine arendab iseloomu vourusi, nagu mõõdukus, kainus, tagasihoidlikkus, omakasupüüdmatus, enesedistsipliin, täpsus ja kindlus, rõõmus tuju ning jaatav ellusuhtumine, soov alaliseks arenguks.

Kuivõrd distsiplineeritud on sookolid, tõendab seegi väike juhtum käesoleva suve sookolite pidustusist, kus 5. juulil toimuva naisvõimlemise ajal hakkas korraga nii tugevasti vihma sadama, et kogu väli kattus veeloikudega. See aga ei häirinud sugugi 5000-pealist naisvõimlejate kogu, kes

laskusid rahulikult maha veeloikudesse, kui esinemises oli laskumine ette nähtud. Selle juures ei kannatanud võimlemisettekande tehniline külg põrmugi.

Moraalsete jõudude arengus omab Sookolite füüsiline kultuur suurt tähtsust, sest ta suhtub kõigisse sotsiaalsesse klassidesse ühtlaselt, arvestamata aastaid ja sugu; õpetab seltskondlikku suhtlemist ja töötamist ühiskonnale.

Kokkuvõetult taotleb sookolite füüsiline kultuur:

- 1) isiku tervise tugevdamist ja parandamist.
- 2) meeste ja naiste tugeva tahte kujundamist, mis valmis eneseohverduseks ja raskuste kandmiseks ettevõetud sihtide saavutamisel,
- 3) võimaldada kasulikku tööd ja ajaviidet,
- 4) õpetada töötamist ühiskonnale,
- 5) luua aluseid tugevate ja tervete perekondade tekkimiseks,
- 6) mõjustada isikuid iluga ja arendada ilu mõistmist.

Sookolite võimlemissüsteemi rajaja dr. M. Tyrš on loonud rikkaliku ja mitmekesise harjutuste kogu, kus eriline rõhk on asetatud harjutuste ja liigutuste seosele üksteisega, mis võimaldab suure arvu harjutuste meelespidamist. Võimlemissüsteemi põhiomaduseks on suur liikuvus ja mitmekesisus.

Ainult seltskonnas ja seltskonna kaudu saab inimene end arendada ja olla õnnelik, seepärast soovis Tyrš, et inimene oleks arenenud sotsiaalselt ja individuaalselt. Selle saavutamiseks pidid noored sookolid liituma gruppidesse võimete ja füüsilise kúpuse järgi, koosnedes 5—10 isikust, ja

edasi gruppidesse, mis oleksid suuremad ja võimaldaksid harjutuste teostamist.

Läbimõeldud tegevust ja raskuste võitmist võimaldab eriti võimlemine riistadel, mille kaudu jõutakse tahte kasvatamisele. Tuleb aga hoiduda mehaanilisist harjutustest, sest need ei soodusta tahte arengut.

Harjutusi tuleb muuta pidevalt raskemaks ja sel alal pole Tyrš seadnud mingit piiri. On aga enamvähem kindel, et ta ei pooldanud pidevat rekordsporti, kus ei arvestata küllaldaselt tervist.

Kõnes ja harjutusis ei tohtinud puududa ilu ja suursugusust.

Kõigi nende tingimuste summat nimetas Tyrš noblessiks. Ilu liigutuses saavutatakse, kui harjutused on perfektselt omandatud ja võimleja valitseb täielikult oma keha. Noored inimesed ei pea võimlais muutuma jämedaiks, robustseiks, vaid käitumises, harjumusis ja kõnes vältima teesklemist ja jääma loomulikeks.

Moraalse iseloomu kasvatamiseks ei jutlustata noortele abstraktseid mõisteid, vaid neid juhatakse moraalsele tegutsemisele.

Harjutuste sihiks on hea keheline seisund ja terve vaim.

Kehaline tervis on iga hea töö eelduseks. Riigikaitse vajab tugevaid ja terveid mehi. Ühiskond vajab terveid ja kõigekülgselt arenenud liikmeid.

Sookolite liikmekandidaadiks võib saada 18-aastaselt. Seejuures peab kandidaat kuuluma tšehhi või mõnesse muusse slaavi rahvusesse, omama kindlat riiklikku-rahvuslikku meelsust ja tugevat moraali.

Kandidaadi-aeg kestab 6 kuust kuni

1 aastani, mille kestes uuel liikmel pole sõna- ega hääleõigust, omab aga rea kohustusi org-i vastu. Kõik noorliikmed läbivad sookolite noorliikmete kooli, kus tutvuvad sookolite harjutuste, ideede, ajaloo ja organisatsiooniga.

Lastel 8—14 a. ja noortel 14—18 a. on organisatsiooni juures eriosakonnad.

Kuni 26. eluaastani on kõigile liikmele määrustikus ettenähtud harjutused kohustuslikud.

Liikmed 26—35 a. käivad harjutustel suvekuudel kaks korda kuus, kuna

vanemad liikmed sooritavad teatavaid sõjalise iseloomuga harjutusi.

Märkimisväärne on, et Tšehhoslovakkia riik pühendab suurt tähelepanu kehalise kasvatus arengule. On olemas „Rahva Tervise ja Kehalise Kasvatuse Ministeerium“, kes kõigiti soodustab kehal. kasv. arengut, korraldades iga aasta rea riiklikke kursusi kehalise kasvatus juhtidele, hooldades ja soetades juurde võimalaid ja spordiplatse. Ministeeriumi aastased kulutused kehalisele kasvatusesele ulatuvad 2 milj. Tšehhoslovakkia kroonini.

Noorkotkalikust topograafiast.

Noortemagister Riho Lahi.

(Järg.)

5. Kompassi abil.

Iga hariliku kompassi äärel leidub kraadidejaotus (ring jaotatud 360 ossa). Asetame kompassiklaasile tuletiku, nii et ta langeks ühte kompassi keskpunktiga ja kraadijaotuse 0-(360) punktiga. (Täpsemat viseerimist võimaldab samas asendis üle kompassiklaasi pingutatud niitiku asemel.)

Nüüd viseerime mööda tuletikku (niiti) soovitud suuna, ja kompassi asendit muutmata vaatame, missugusele kraadijaotusele jäi viseerimisel peatuma kompassinõela N-ots.

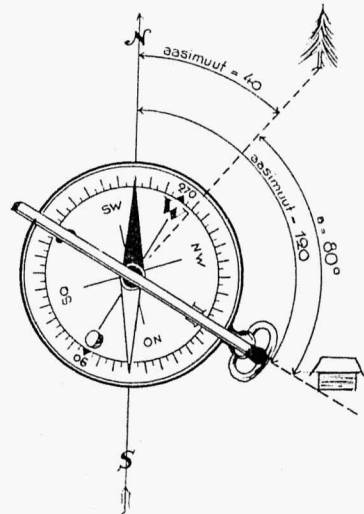
Samuti viseerime ka teise suuna ja leiame kraadinumbri. Nende kahe suuna vahelise nurga saamiseks lahutame suuremast vähema.

Joonisel nr. 17 antud juhul saame kuuske viseerides 320° nurga ja majanurga viseerides 240° . Järelikult on majanurga ja kuuse vahel moodustunud nurk 80° ($320-240=80$).

6. Asimuudi leidmine.

Hoopis praktilisem on harjutada aga kompassiga nurgakraade määrama nn.

asimuudi abil. Asimuudiks nimetatakse antud suuna ja NS-suuna vahelist nurka kraadides kellaosuti liikumise suunas (päripäeva). Kui harilikul kompassil enamikus kraadijaotuse skaala on nummerdatud päripäeva, ei saa meie ülalkirjel-

Joon. nr. 17.

datud viisil viseerides asimuuti. Asimuudi saame, kui viseerimisel leitud arvu lahutame 360° -st. Joonisel nr. 18 antud juhul on kuuse asimuut 40 ($360 - 320$) ja majanurga asimuut 120 ($320 - 240$).

Leidub ka harilikke kompasse, millega viseerimisel kohe saame asimuudi, s.t. kraadiskaala on nummerdatud vastupäeva.

Kahe antud suuna vahelise nurga saame, kui arvutame kahe asimuudi vahe.

Viimasel ajal on ikka enam ja enam kasutamist leidnud kompass M/36 või nn. Soome kompass (lähem kirjeldus peat. VII), millel hulk paremusi hariliku kom-

näitajaga. Nüüd leiame rõngal oleva lugemisotsuti kohalt arvu. Oletame, et see on 26.

Nagu kompassi M/36 lähemast kirjeldusest (peat. VII) selgub, on jaotised suunatud vastupäeva ja iga jaotis 6° . Seega saame kompassilt otsekohe asimuudi, kui korrutame $6 \times 26 = 156$.

7. Üks kasulik tabel.

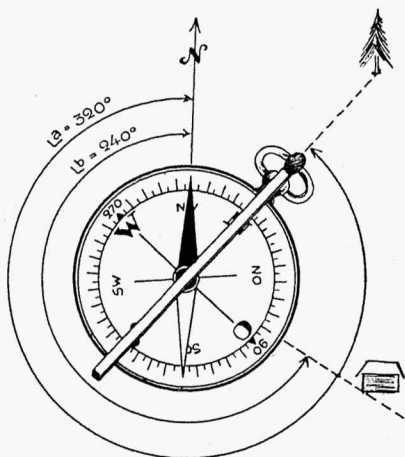
Silmade vahemõõdu ja mitmesuguste esemete kasutamisel nurgakraadide määrajana on tarvilik, et igaüks kontrolliks oma mõõdete täpsust. Selleks on väga hea kasutada alljärgnevat tabelit.

Nurk $^{\circ}$	$\frac{1}{2}$	1	2	3						
Kaugus m	149,6	57,3	28,6	19,1						
(kui eseme laius on 1 m)										
4	5	6	7	8	9	10	15	20	22,5	25
14,3	11,5	9,5	8,2	7,2	6,4	5,7	3,8	2,8	2,5	2,3
30	40	45	50	60	70	80	90	100	120	
1,8	1,35	1,21	1,07	0,87	0,7	0,6	0,5	0,42	0,29	

Asetame seinale meetrilaiuse eseme; siis $149,6$ m kauguselt paistab ta meile $\frac{1}{2}^{\circ}$ all, $19,1$ m kauguselt 3° all jne. Proovies võib ühe meetri asemel olla ka 2, 3, 4, 5 jne. meetrit. Vastavalt sellele suureneb kaugus ka 2, 3, 4, 5 jne. korda. Kui vaatleme näiteks 10 m laiust eset, siis peame tabelis antud kaugusi kõiki suu- rendama 10 korda.

Sama tabel on toredasti kasutatav ka kauguste määramisel, kui meil nurgakraadide määramine küllalt tuttav on.

Oletame, et tahame teada kaugust mingi majani, mille laius meile teada. Nüüd määrame, missuguse nurga all selle maja laius meile paistab. Näiteks on maja laiuseks 8 m ja ta paistab meile $22,5^{\circ}$ nurga all (väikese sõrme ja pöidla otsa vahe, vt. peat. VI p. 3. Kui laius ei paista päris täpselt, siis liikuda sellevõrra lähemale või kaugemale). Antud tabelist leiame, et meetrilaiune ese paistab meile $22,5^{\circ}$ all $2,5$ m kauguselt. Kuna aga maja

Joon. nr. 18.

passiga võrreldes. Selle kompassiga on asimuudi leidmine ja kahe asimuudi abil nurgakraadide määramine märksa hõlpsam.

Eseme viseerimiseks kasutame kompassi noolega märgitud äärt. Praktiline on vastu seda äärt asetada kandiline pliiats või mõni muu sirge ese, mida mööda viseerime antud esemele. See tehtud, pöörata rõngas (kompassi asendit muutmata, seepärast on praktilisem viseerimisel kasutada mõnda püsivat alust, nagu kivi, aialatt vm.) nii, et juusjoonel asetsev põhjasuuna märk langeb ühte põhjasuuna

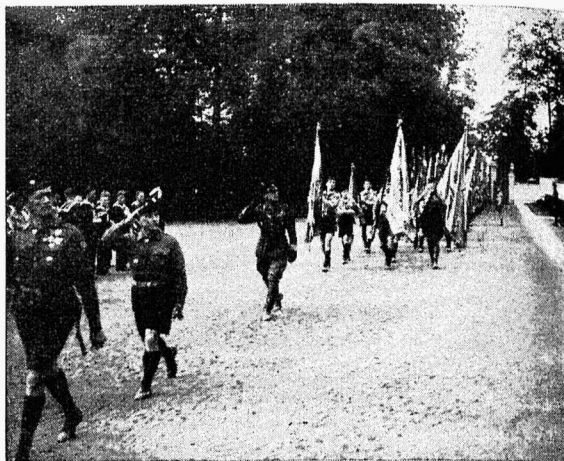
laius oli 8 m, siis asume järelikult majast 8 korda kaugemal, s. o. 20 m ($2,5 \times 8 = 20$).

Samal teel on määratavad ka cemal asetsevad laiused, kui teame kaugust ja missuguse nurga all nad asetsevad.

Oletame, et asume esemes, mille laust tahame määrata, 60 m kaugusel ja eseme laius paistab meile 20° all. Tabelist leiame, et meetri laius paistab 20° all 2,8 m kauguselt. Tarvitseb ainult leida nende kahe kauguse suhe ($60:2,8=7,1$) ja see ongi vaadeldava eseme laiuseks meetrites.

Lõppeks võime tabelit kasutada ka nurgakraadide määramiseks, kui teame esemete kaugust ja nende vahet otsemõttes (laiust).

Seega poleks üleliigne selle tabeli kaaskandmist soovitada. Noore kotka

Noored kotkad defileerivad Vabariigi Presidendi ja Peavanema eest mööda. Ees NK Peastaabi ülem nmag. J. Tedersoo, nmag. K. Liping ja kapt. K. Lang.

taskumärkmiku lehekülj oleks sellega kasutatud otstarbekohaselt. (Järgneb.)

Järg NK Peastaabi ringkirjale noorte kotkaste merirühmade töö asjus.

II Merirühmade noorte kotkaste järgukatsete nõuded.

Et merinoorkotklus haarab endasse väga palju elulähedasi eriõppealasid, tuleb loomulikult pidada, et vastavates keskustes noored kotkad juba maast-madalast neid merioskusi õpiksid põhjalikult tundma. Selleks tuleb need alad võtta merirühmade koonduvate poiste katsenõuetesse lisaks tavalisile noore kotka katsenõuetele. Sellega kujuneb merirühmade koondunud noorte kotkaste järgukatsede raskemaks oma eriala (s. t. meri-oskuste) võrra.

Mis puutub aga noore kotka merikatsete sooritamisse, siis on nõutav, et enem peab sooritama vastava noore kotka katse, siis võib alles pääseda sellele järgukatsel vastava merikatse sooritamisele.

Järgukatsete sooritamine pole ainsam töö-ülesanne rühmadele, eriti aga merirühmade peab arvestama rohkem kui

teistes üksustes poisi vanusega ja sellega kaasaskäiva kehalise arenemisega. Noorte kotkaste merikatsete sooritamist tuleb normaalseks pidada järgmiselt:

- 1) meripesakotkad — 13. a. — 15. eluaastani,
- 2) merikotkapojad — 15. a. — 18. eluaastani ja
- 3) merinoorkotkad — üle 18 a. vanad.

Meripesakotka katse.

I. Kõik oskused ja teadmised, mida nõutakse pesakotkalt, kuivõrd alljärgnevad nõuded ei nõua neid omaette ulatuses.

II. Ülätadmiste alal.

1. Lühike meresõidu ajalugu: a) sõudelaevade ajastu, b) purjelaevade ajastu, c) aurulaevade ajastu.
2. Ülevaade eestlaste meresõidu ajaloo: a) muistsete esivanemate ajal, b) iseseisvuse päevil.
3. Sõjalaevastik Vabadussõjas ja praegu. Kaubalaevastik praegu.
4. Merevabaduse tähtsus kodumaale:

Hr. President, Peavanem kindr. Laidoner ja Vabariigi valitsuse liikmeid Kadrioru lossi trepil.

(Vt. kirjeldus lk. nr. 146.)

- a) majanduslikult, b) poliitiliselt.
5. Merekaitseleidu töökorraldus.
6. Merinoorkotkluse eesmärk ja ülesanne.

III. Merepraktika alal.

1. Ujuvabinõude liigitused: a) sõjalaevade alal, b) kaubalaevade alal.

2. Sõupaat: a) sõupaadi üksikud osad ja nimetused, b) varustus, c) korrashoid, d) sõudmine ühe ja kahe aeruga, e) sõudekomando, f) mereleminek ja randumine tuultega.

3. Roolid: a) rooli tähtsus ujuvabinõul, b) roolide liigid, c) osad ja osade nimetused.

4. Spleisimine: a) otsa spleis, b) jätku spleis.

5. Lipud: a) kõik Eesti riiklikud ametlipud ja vimplid, b) noorte kotkaste lipud ja vimplid, c) lippude ja vimplite kandmine.

6. Tervitamise viisid merel.

7. Siluettide raamatu käsitlemine.

IV. Tervishoiu alal.

1. Ujumine: a) ujumise tähtsusest üldse, b) kasulik ja kahjulik ujumine, c) vähemasti 150 meetrit ujuda, d) riietes 50 meetrit ujuda.

2. Uppuja päästmine ja esmasabi andmine uppujale.

3. Päästeabinõude käsitlemine: a) päästerõngas, b) päästevöö c) korkmadrats, d) rakett-päästeriistade tarvitamine.

Merikotkipoja katse.

I. Kõik oskused ja teadmised, mida nõutakse kotkajõul, kuivõrd need pole sooritatud meripesakotkajõul ja pole nõutud alljärgnevalt:

II. Navigatsioonialal.

1. Algmõisted: a) Maakera kuju, b) geograafilised koordinaadid, c) nähtav siimapiir, d) meremiil ja kaabel.

2. Meremärgid: a) tuletornid, b) tulelaevad ja boid, c) liinituled, d) toodrid.

3. Paadikompass: a) paadikompassi ehitus, b) üksikud osad ja nimetused, c) kompassi asukoht paadis, d) kompassi hooldamine, e) peilingaator ja liigid, f) osad ja nende nimetused.

III. Rahvusvahelised reeglid laevade kokkupõrgete vältimiseks merel.

1. Laevade tuled: a) aurulaev käigus ja ankrus, b) purjelaev käigus ja ankrus, c) paatide tuled, d) juhtimisvõimetu laev päeval ja öösel.

2. Udusignaaliid: a) aurulaev käigus, b) aurulaev ankrus, c) purjelaev käigus, d) pukseeriv laev, e) faarvateril kinniolev laev.

3. Teeandmise kord merel: a) purjelaevadele, b) auru- ja purjelaevadele.

4. Hädasignaaliid: a) päeval, b) öösel.

IV. Merepraktika.

1. Purjepaat: a) purjepaadi varustus, b) purjepaadi korrashoid, c) purjepaadi taglas, d) purjepaadi taglase tööd, e) purjepaadi juhtimisoskus, merele sõit, randumine.

2. Sõlmed: a) trossi otsa kinnitus, b) rehvsõlm, c) lenksõlm, d) šoodisõlm, e) haaksõlm, f) malspiiksõlm, g) paalisõlm, h) pardunisõlm, j) stopperisõlm.

3. Spleisid: a) lühike spleis, b) pikk spleis ja c) vaieri spleis.

4. Ankrud ja ankruketid: a) ankrute liigid ja osade nimetused, b) ankrukettidest üldiselt.

5. Plokid ja talid: a) ploki üksikosade nimetused ja otstarve, b) talide üksikosade nimetused ja otstarve.

V. Sidealal.

1. Side tähtsusest: a) rannikul, b) merel.

2. Side vahendid: a) morse kood, b) semafori kood, c) helgiheitjad ja nendega töötamine, d) telefon ja selle kasutamine, e) telegraaf.

3. Anda ja vastu võtta morses vähe-
malt 20 tähte min.

4. Anda ja vastu võtta semaforis vähe-
malt 40 tähte min.

5. Kõva tuule ja tormimärgid: a) päe-
val, b) öösel.

6. Oma ümbruse ranniku ja rannavete,
faarvaterite ja sadamate sissesõidu teede
põhjalik tundmine.

7. Päästejaamade, mereside ja kaitse-
liidu kaldaasutiste asukohad.

VI. Kalanduse alal.

1. Ülevaade meie ranna, sisevete ja jõ-
gedes elutsevatest kalaliikidest ja eluvii-
sidest.

2. Võrgud ja õnged: a) võrgu- ja õnge-
liigid, b) püük võrgu ja õnega, c) võrgu
ja õnge hooldamine ja korrashoid.

3. Kalade alalhoid: a) kalade puhas-
tamine, b) kalade soolamine, c) kalade
suutsutamine, d) kalade kuivatamine ja
e) muud konserveerimise võimalused.

VII. Üldteadmiste alal.

1. Signaalraamatu käsitlemine.

2. Merekaitseleitlase käsiraamatu kä-
sitamine.

3. Ette valmistanud ühe algaja meri-
pesakotka katsele.

Merinoorkotka katse.

I. Kõik oskused ja teadmised, mida
nõutakse noorkotkalt, kuivõrd need eel-
mistes katsetes ja alljärgnevat nõuetega
suures ulatuses pole sooritatavad.

II. Navigatsiooni alal.

1. Merekaardid: a) merekaart ja selle
kasutamine, b) merekaardi korrashoid.

2. Kursid: a) õige kurss, b) kompassi
kurss, c) magnet-kurss.

3. Kursside parandused: a) õigelt kur-
silt kompassi kursile ja b) kompassi kur-
silt õigele kursile.

4. Peilungid ja nende parandamine.

5. Triiv: a) selle suurus ja tähtsus,
b) triivi parandus kursside juures.

6. Logi ja kiiruse mõõtmine: a) käsi-
logi, b) käsilogi osade nimetused, c) töö-
tamisoskus.

7. Lood ja sügavuse mõõtmine: a) loo-
dide liigid, b) käsilood ja tema osade ni-
metused, c) töötamine käsiloodiga.

8. Paadi asukoha kindlakstegemine:
a) üldteadmised, b) asukoha kindlaks-
tegemise viisid.

III. Ilmateaduse alal.

1. Üldine teadmine: a) kogumi ehitu-
sest, tähtedest, nende liikumisest, 6 tähe-
kogu, b) tõusu ja mõõna, päikese- ja kuu-
varjutuste tekkimiste põhjustest ja c) üle-
vaade meteooridest, komeetidest ja pla-
neetidest.

2. Õhusoojus ja selle mõõtmine.

3. Õhurõhk ja selle mõõtmine.

4. Tuuled ja selle mõõtmine.

5. Meteoroloogilised tabelid ja lühen-
did, nende käsitlemise oskus.

IV. Merepraktika.

1. Peab sooritanud olema vähemasti
100-miililise merematka ja selle kohta
esitama kirjelduse.

V. Ujumine.

1. Ujuda: a) 500 meetrit rinnuli, b)
100 m selili, c) 100 m riietes ja d) suk-
eldumine ja vähemate asjade põhjast üles-
toomine.

VI. Üldteadmiste alal.

1. Lootsiraamatu käsitlemine.

2. „Tuletornid ja meremärgid“ raa-
matu käsitlemine.

3. Võõrkeel: a) ühte võõrkeelt tõlkida
eesti keelde, b) kirjutada lühemat kirja
võõrkeeles, c) tõlkida eesti keelest võõr-
keelde mõnd lühemat kohta raamatust
või ajalehest.

4. Ette valmistanud ühe meripesakotka
merikotkajupoja katsele.

J. Tedersoo,
Peastaabi Ülem.

Teenistuslehtede pidamisest.

Kotkajuht H. Kase.

Lippurid! Teie ülesannete hulka kuu-
lub ka teenistuslehtede pidamine. Kui-
das neid tuleb pidada, sellest alljärgne-
valt.

Rühma liikmete sooviavalduslehed hoi-

tagu eraldi kausta vahel ja tähestiku
järjekorras, nii et nad oleksid kergesti
käsitletavad. Sooviavalduslehtede teise-
le küljele, teenistuslehele, tuleb kanda
vastava noore kotka teenistuskäigu kir-

jeldus. Lippuri (resp. signalisti) ülesandeks olgu igakord uue käskkirja ilmumisel rühma liikmete kohta olevate andmete ja muudatuste kandmine vastavate poiste teenistuslehtedesse. Viimastesse kantakse aga ainult käskkirjas avaldatud andmed ja muudatused. Iga sissekande lõppu tuleb märkida käskkirja nr. ja § ning kelle käskkiri (R — rühma, P — pere, Mvk — malevkonna, M — maleva, V — Vanema): Juhul, kui mõni muudatus on avaldatud väljavõttena mitmes käskkirjas, näit. NK Vanema käskkirjast on väljavõtte avaldatud malevavanema, sealt omakorda veel vanakotka käskkirjas, siis on soovitatav märkida alati malevavanema käskkirja nr. ja §, kuna siis on sissekanne kergemini kontrollitav.

Teenistuslehte tuleb kanda kõik käskkirjas avaldatud andmed ja muudatused vastava noorkotka kohta, nagu kiitused, karistused (mitte aga tänuavaldused); annetatud tunnustusväljendid, aumärgid; sooritatud katsed, erikatsed; osavõttud laagrist, matkadest, õppepäevadest, kursustest jne. Spordi- ja muil võistlustel saavutatud tagajärgedest märkida ainult tähtsamad. Siinjuures tulevad märkida kindlasti aga võidetud rändauhindad ja meistritiitlid.

Sissekanded teenistuslehtedesse tulevad teha puhtalt, täpselt, nii kuidas käskkirjas avaldatud, kuid seejuures võimalikult lühidalt ja arusaadavalt. Laagrist osavõtu märkimisel tuleb tähendada laagri nimetus (üld-, õppe- jt.), asukoht, osavõtu aeg ning kestus ja kellena osa võetud. Ametist vabastamisel või üksusest lahkumisel tuleb märkida ka vastav põhjus, kas omal soovil, organisatsiooni huvides jne. Kuupäevana märkida alati käskkirjas toodud aeg või viimase puudumisel käskkirja ilmumise kuupäev. Sissekanded tulevad teha kronoloogilises järjekorras. Teenistusleht peab andma noorkotka või juhi tegevuse kohta organisatsioonis kõige täpsemad ja ametlikumad andmed.

Tunnustusväljendi ettepaneku esitamisel, teise üksusesse või malevasse üleminekul või mingil muul põhjusel teenistuskäigu kirjelduse nõudmisel tuleb esitada vastava isiku teenistuslehest täpne ära kiri, mis tunnistatud õigeaks vanakotka või vastava vanema poolt.

Lahkunud liikmete teenistuslehed tulevad koguda eri kausta, mis jääks alalhoidmiseks rühma arhiivi. Mingil juhul ei anta liikmele välja algteenistuslehte, küll võib lahkuja aga saada soovikorral sellest kinnitatud ära kirja.

Vanemate juhtide tarvis on soovitatav pidada teenistuskirjelduste raamatut või eri teenistuslehti, millised olgu vastavalt eraldi lineeritud. Vanakotkaste, malevkonna ja maleva staabi liikmete teenistuslehtede pidamine kuuluks vastavalt malevkonna või maleva lippuri ülesannetesse.

Näiteid sissekannetest teenistuslehtedesse:

Aeg	Teenistuskäik
20. 10. 1932.	Võetud vastu algajana merirühma „URMAS“ ja määratud 2. salka. R. kskk. nr. 7 § 5.
30. 01. 1933.	Sooritanud pesakotka katse. M. kskk. nr. 2 § 5.
24. 02. 1933.	Kinnitatud „Saarma“ (2.) salga pealikuks. R. kskk. nr. 3 § 4.
27. 05. 1933.	Avaldatud noomitus malevkonna spordivõistlustel osavõtu tingimuste teadliku rikkumise eest. Mvk. kskk. nr. 5 § 9.
21.—26. 06. 1933.	Osa võtnud maleva I noorjuhtide õppelaagrist Tagaveskil telgipealikuluna 5 p. M. kskk. nr. 7 § 4.
19. 04. 1934.	Omandanud E. P. R. samariitlase kutse, tunn. nr. 1384. M. kskk. nr. 11 § 4.

Noored Kotkad Võidupühal Tallinnas.

Vabariigi President, Sõjavägede Ülemjuhataja ja Kaitseliidu Ülem tervitavad KL malevate pealikuid Vabadusplatsil.

Eesti Vabariigi 20. juubeliaasta tähistamiseks korraldatud pidustusist võidupühal Tallinnas võtsid osa ka Noorte Kotkaste esindusüksused kõigist malevaist. 1500-pealine noorte kotkaste pere kogunes Tallinnasse juba 20. juuni hommikul. Korteris asuti Sõjaväe Õppeasutiste ruumides Tondil. Esindusüksused olid majutatud malevate kaupa. Sisekord vastas

kõigiti laagriolukorrale. Aega veedeti mitmesuguste harjutustega, mängudega, korraldati rida ekskursioone Tallinnaga tutvumiseks, võeti osa laulupeo kontsertidest, vabaõhuetendusest, võimlemispidustusest ja spordivõistlustest.

Kogunemise pearõhk lasus võidupüha eelõhtul ja võidupühal. Võidupüha eelõhtul kogunesid kõikide Eesti skautlikude organisatsioonide (gaidid, kodutütred, noorkotkad ja skaudid) mitmesajaliikmelised esindused lippudega ja orkestritega Realkooli aeda, kust HM noortejuht kol. Vellerinna juhtimisel liiguti rivikorras Kadrioru lossi ette tervitama Presidenti kui Vabariigi esimest kodanikku ja noorsoo-organisatsioonide patrooni.

Lossi ees rivistuti organisatsioonide kaupa. Noorte tervitused Presidendile andis üle kol. Vellerind ja kodutütred andsid üle kimbu Presidendi sünnikohast — Tahkurannast — nopitud põllulilli. Peale Presidendi lühikest sõnavõttu toimus esinduste defilee Presidendi ja Peavanem kindr. Laidoneri ees.

Võidupühal toimuvast paraadist Vabadusväljakul võtsid osa kodutütred ja 1500 noort kotkast. Esinemine paraadil jättis kõigiti võimsa ja distsiplineeritud organisatsiooni mulje. Eriti mõjuva pildi jättis lippude defileerimine.

Ärasõidu eelõhtul, 24. juunil toimus Tondil lõkkeõhtu.

Kogu Tallinnas viibimise aja viibisid noorte kotkaste juures Narva Maleva külalistena Soomest „Kotkan Siniset“ 10-meheline salk.

Kõikidele võidupüha pidustusist osavõtnud noorkotkaile anti vastav juubelmärk. Sama märk kinnitati ka kõikide lippude varrastesse. Noorte kotkaste lipp oli kohal üksi üle 100.

Vaatlejana Leedu skautide suurlaagris.

Kotkajuht Alf. Nigol.

Hiljuti lõppes Leedus Panemunes Leedu skautide suurlaager, millest osa võttis ka Eesti skautide esindusrühm. Noorte kotkaste ridadest viibisid laagris ka nmag. E. Tarn ja kotkajuht A. Nigol.

Toimetus.

Ärganud tukkumast vagunipinkidel, leiame end Leedu pinnalt. Varsti peatubki rong Kaunases. Kiireid askeldusi pakkide ja varustise laadimisel ning peagi viib suur omnibus meid mööda kitsast ja looklevat maanteed Panemune poole. Möödume kõikjal sama suunda pidavaist põlvpükslastest, kes suurte pampude ja varustisega ruttavad oma suurlaagri sihis.

Kõrgel kaldal peatub sõiduk. Silme ees sügaval laiub Nemunas — Leedu tuiksoon. Tema teisel kaldal valendavad aga telgid ning kostab tuffav laagrikära. Üle äsjavalminud 100 m pikkuse pontoonsilla kaome toredasse männikusse.

Meile määratud laagrikoht on peagi leitud. Kiirelt algab ehitustöö. Kõik läheb ettenähtud rada, kuna leedulastel on kõik põhjalikult ette nähtud.

Ei saa kohe algul jätta mainimata laagris asuvat radiojaama ja siia-sinna ülesseatud häälekõvendajaid. Seetõttu tabab kõrv peagi meeldivat ja üsna sagedasti korduvat viisi. Õpid seda, teadmata, et see on laagriks loodud laul. Tabavate joonistega näidatakse postkontori, panga, kaevude, kaupluse ja kõigi teiste vajalikkude asutiste asukohad.

Suureks abiliseks Leedu skautidele on sõjavägi. Näeme sõdureid pontoonsilla

Eestlaste all-laager.

korrastamisel, värava ehitusel ja samuti ka valvureina. Varustise väljaandmist juhatavad sõjaväelased. Ja üks ela leedulased ise sõjaväelt saadud kolmnurkpresentidest valmistatud telkides.

Laagri avapäeva hommikul käib kõikjal kiire töö ja askeldus. Peagi kogunevad noored lehvivate lippude ja mitmesuguste huvitavate vappidega lipuväljakule. Ilusa ja kireva pildi pakub pealtvaatajatele rivistunud laager.

Saabub president A. Smetona. Teda tervitatakse kõikjal maruliste elagu-hüüetega, sellele järgneb kõigi rahvuste lippude kokkujooks ning peagi teevad seda ka kõik laagrist osavõtjad suure hõiskamise saatel. Peagi algab paraadmarss, algab ka Eesti poiste triumf, kui nii võin öelda. Saanud esimese meeskonnana

Leedu president Smetona temale üleantud Noorte Kotkaste käsiraamatutega.

vaevalt astuda sammu, pääseb lahti sääranane vaimustustorm, millist ei osanud kujutella ega ka oodata. See elagu-hüüete sadu loob uhkustunde rinda ning eks siis jalg löö hoogsamalt sammu ja käed näita jõulisemat rütmi. See oli esinemine, mis võitis kõikide südamed ja sai parima arvustuse presidendi sõnadega: „Ma nägin Eesti poiste toredat esinemist.“

Peale avamist voolas rahvas laagrisse. Meiegi laager kujunes kohaks, kus inimurd hakkas tekitama juba raskusi. Kuid eks selle kokkuvoolu põhjuseks olnud meie laagrist kõlav laul, pillihääl ja naljad. Ning vahetevahel mõne õnnestunud laulu või nalja puhul hüüti: „Elagu Eesti!“ See hüüd saatis meid kogu Leedus viibimise aja.

Noored kotkad — neist ei teata Leedus ja nähtavasti ka mujal midagi. Tuli seletada väga paljudele, kes me oleme. Selle teadmatuse tõttu pole ka midagi imestada, kui mind ja nmgr. E. Tarna peeti lendur-skaufideks.

Presidendi külastuse ajal oli juhus nmgr. E. Tarnal temale üle anda Noorte Kotkaste käsiraamatuid.

Päevad kadusid. Rahva lakkamatud „elagu Eesti!“ hüüded seal, kus paari eestlast nähti, suured ovatsioonid lõkkehõhtudel esitatud palade puhul, Leedu skautide suur sõbralikkus — see kõik laskis päevadel kaduda liigagi kiirelt. Ja peagi kogunes laager taas lipuväljakule viimaseks lipulangetamiseks. Kõlavad 10 rahvus-hümni, langevad 10 rahvuslippu. Suurlaager on lõppenud. Ainult lõke on veel ees. Ning see on krooniks kõigele. Siin tunnend end tõesti suure pere liikmena. Säärast vaimustust, säärast hoogu ei näe alati ning kui teisel Nemunase kaldal lööb särama ilutulestik ja näed 20 tulukest ujuvat jõge mööda alla, tähistades möödunud 20 vabadusaastat, siis hakkab kahju kõigest nii kiiresti möödunud ilusast ja heast.

Kj. A. Nigol ja nmag. E. Tarna Kaunase sõjamuuseumi ees.

NOORTE KOTKASTE JUHID TUTVUSID LÄTI SKAUTIDE SUURLAAGRIGA.

Augustikuu algul toimus Lielupes järjekordne Läti skautide suurlaager, millega käisid tutvumas Peastaabi instruktor nmag. K. Liping, nmag. E. Vardja, nmag. Kulasalu ja teisi noorte kotkaste juhtivaid tegelasi.

Märkmeid Läti skautide 4. suurlaagrist.

Noortemagister Kaarel Liping.

Kui langes ära võimalus eesti esindusmeeskonnal, kelle pidid moodustama noored kotkad ja skandid, arvult umbes 50—60 osavõtjat, kaasa elada läti skautide suurlaagrit, leidus kohe mitmeid asjahuvilisi, kes tahtsid igal tingimisel näha lätlaste laagrit. Nii külastasidki nimetatud laagrit eraviisiliselt kümnekond meie juhti.

Rüa randa, Lielupes, väga lainelistele kõreda männimetsaga kaetud liivadüünidele oli rajatud kõnesolev — järjekorras 4. — läti skautide suurlaager. Eelmisedki laagrid on neil peetud Rüa rannas, ainult otsest asukohta on muudetud — kord on laager ühel pool suvitusrajooni otsas, kord teisel pool. Koht on laagriks väga ilus ja sobiv, kõigiti tervislik — kuiv pind, osoonirikas õhk ja ideaalne mererand. Ruumi on paigutamiseks ohtrasti, pole vaja telkide kuhjamist. Telkide paigutamine maapinna liigse lainelisuse tõttu veidi pahandust teeb, kuid ka nõlvakult ei veere telk alla.

Mis paelus laagris tähelepanu?

Paratamatult tekib laagrielu korraldusi jälgides võrdlusi meie laagritega. Küllap see nüisugusest seisukohast ju meile huvitavam ongi.

Juba Rüas ja eriti sihtjaamas köidavad tähelepanu hästi korraldatud reklaamplakatid ja teejuhised laagrisse. Samuti on laagris teenäitajad kõigisse asutistesse väga kujukalt tehtud. Mitte kirjutatud pole noolele vastav sihtkoht, kuhu see juhüb, vaid iseloomustava joonisega kaldruut noolele kinnitatud: kaevu tähistab pump, telefonikõnepunkti — telefon, lõkkeväljale — lõke jne. Eriti välismaalastele on see kõige selgem keel.

Laagri peavärava moodustab suur ehitis, kus ruumi leiavad seesugused asutised nagu büroo, pank, kauplused jne. Enne peaväravat on aga eelvärav, kus sissepääsuks vastavad veeringud tuleb

ohverdada. Küllastamisaeg on ette nähtud õhtupooliti.

Hüülekövendajad annavad laagri igas osas edasi üldkorraldusi ja teatud aegadel muusikat heliplaatidelt, see nagu elustab kogu laagriaskeldust. Üldehitisist on nimetada suurem söögisaal, kus külastajad võivad saada süüa. Mõnel pool on aga pisemaid kioske toidumüügiga — haput piima, üsna kuivanud kõvu korpe, sõira, nisuleivakukleid jn. — kasutamist leiavad need üsna rohkesti. Nähtavasti on see organiseeritud kõik laagri ettevõtte. Müüjateks rahvusvõivais naiskomitee liikmed. Näüb, et teenitakse sellelt korralikult — juba klaasi hapu piima eest maksad 10 santiimi.

Kuidas elatakse aga all-laagrites?

Kuigi see tahaks olla huvitavaim, on süin ometi ütelda kõige vähem. Püüatud nõõriga või mõnel muul viisil eraldatuna on igal all-laagril oma krunt. Värav ka — ja üsna lihtsad on need kõõkjäl. Plats meõ puhtuse mõiste järgi natuke koristamata. Telkide sisekord — küllaltki sassis. Siseehitisi — vaevalt kuskil leidub. Hädavajalikud alused. Magatakse suuremalt jaolt maas, õlgmatid külje all. Päeval tõstetakse asemel kokku ja telgialune on süis vabam. Leidub kohati küll ehitatud voodeidki, kuid võrdlemisi vähe. Üksikul on täispuhutavaid kummi-aluskotte.

Süin-seal leiad mõningaid platsikau-nistusi, mälestusmärkide väljapanekuid telgiesisele, samuti rahvuslikke esemeid telgidekoratsioonina.

Kõõkide seisukorda ei saa eriti kiita. Keedukolded tehtud algelistena, kõõk koristamata, kõõvalpanipaigad puuduvad, keedunõusidki näüb olevat vähe. — Jällegi leidub erandlikult korralikke kõõõke.

Välismaalaste laagrites on hoolitsetud rohkem esindusliku külje eest. Poo-

Inglise skaudijuht J. S. Wilson külastas Eestit.

J. S. Wilson koos vastuvõtjatega. Vasakult paremale NK Tallinna Maleva pealik H. Lagus, NK Peastaabi ülem J. Tedersoo, Skaut. Peastaabiülema kt. kapt. Andreesen, J. S. Wilson, skm. H. Michelson, NK Abivanem A. Piip, HM Noorsoo- ja Vabahariduse Osakonna direktor kol. J. Vellerind.

20.—26. juulini viibis Eestis Gillwell Park'i alalise õppelaagri juht šotlane J. S. Wilson, kes viie päeva kestes põhjalikult tutvus skautliku liikumisega Eestis. HM noortepiiri kol. Vellerinna, NK Peastaabi ülema nmg. J. Tedersoo, skautide peastaabi ülema abi skautmaster H. Michelsoni ja teiste saatel külastati Rannamõisa kodutütarde suvekodu, noorte kotkaste Lõuna malevkonna laagrit Keila-Joal, NK Kadrina ja Aaspere rühma, kodutütarde suvekodu Võsul, kodutütarde vanemate juhtide õppelaagrit Pärnu Valgerannal, Pärnu noorte kotkaste laagrit Reius ja tervet rida skautide laagreid ja lõkkeõhtuid.

Viimasel päeval tutvuti ka noorte kotkaste Suvekooli ehitustöödega Võrus Kubja järve ääres. Külaline leidis, et noorte organiseerimine Eestis on rajatud õigele alusele.

lakad, leedulased — need on rohkem distsiplineeritud korra sisse seadnud, siis ka soomlased ja prantslased, keda samuti suurem esindus. Inglise aga püüavad laagris elada äärmises lihtsuses — ei neil ole mingit ehitist, ööseks laotavad aseme maha, mille nad päeval pakivad telgi seina äärde hunnikusse.

Näitusväljapanekud koosnesid üksuste käsitöist, albumeist, mudeleist, kogudest, tabeleist jm. Siin oli hulk üsna tähelepanuväärivaid esemeid käsitöö alalt rühma kodu sisustamiseks, samuti mitmesuguseid kogusid. Need väärivad ligemat tähelepanu, kuna nad meilgi pakuvad otseselt huvitavat tööd poistele, küllaldaselt nooremale, kuid ka vanemale. Vägaigi ilusaid esemeid oli valmistatud sarapuukepikesist, ja kasetohust.

Lõkkeõhtu oli meelitanud kokku suure rahvamurru. Koht oli niivõrd hea, et mahutas väga palju pealtvaatajaid. Ettekanded toimusid vastaval laval, kust

häälekõvendajaga sõnaline osa kuuldavaks tehti. Lõkkevanad — neid oli kolm, kes vaheldumisi juhtisid ettekandeid — olid rahvusrõivais. Õhtune programm: ühislaulud, -hüüded, rahvustantsud, laagrialjad, muusikapalad, imitatsioonid. Mõni värske improvisatsioon pakub uudust — muudu kava üldiselt taoline meie lõkkeõhtutega.

Vahetades muljeid oma kaaslastega selgub, et kõik on käiguga ja nähtuga väga rahul, eriti just sellest seisukohast, et saadi pilt võrdluseks oma organisatsiooni samasuguste üritustega. Kuigi õppida pole mingisugusest erilisest paremusist, siis see võrdlus annab ometi meie organisatsiooni kohta selgema kujutluse tema hüvedes ja puudusis, mis aitab korraldada sihikindlamalt ja teadlikumalt oma tegevust. Meie distsiplineeritud read oleksid igal tingimusel au teinud oma organisatsioonile, aga seekord pidid kõik koju jääma. Küllap edaspidi.

NK juhtide päevad.

Noorte Kotkaste Peastaap korraldab juhtide päevad 27. ja 28. aug. s. a. NK suvikodus Võru-Kubjal.

27. augustil peetakse Noortemagistrite Ajutise Keskuse üldkoosolek — 28. augustil — suvikodu avamine ja malevate juhtide (vanem, vanema abid, pealik, pealiku abid ja staabinõunikud) nõupidamis-koosolek.

NK JUHTIDE PÄEVADE KAVA.

Laupäeval, 27. augustil:

Kell 1012 ja 1021 — saabumine Võru jaa-
ma Valga ja Petseri poolt tulevate
rongidega.

„ 1100 — jõudmine suvikodusse, re-
gistreerimine.

„ 1130 — hommikueine.

„ 1200 — tutvumine ruumidega ja
ümbrusega.

„ 1230 — Noortemagistrite Ajutise Kes-
kuse üldkoosolek järgmise päeva-
korraga *):

1. Avatseremoonia ja koosoleku ra-
kendamine.
2. Nõukogu tegevuse ülevaade —
nmag. E. Tarn.
3. Noorte Kotkaste juhtkonna akti-
viseerimisest — nmag. V. Hiir.
4. Ülevaade ja kavatsusi ajakirja
„Kotkas“ toimetamise alalt —
nmag. R. Lahi.
5. Nõukogu valimised.
6. Kohal algatatud küsimusi.
7. Läbirääkimisi.

*) Noortemag. Aj. Kesk. ko-
dukord § 3: Üldkoosolekust võtavad
osa täieõigusliste liikmetena kõik noorte-
magistrid. Sõnaõigusega üldkoosolekust
osa võtavad kotkajuhid märgiga vää-
ristatud noorkotkad.

SAKALA POISID JALGRATTA- MATKAL.

NK Sakalamaa Maleva Viljandi ma-
levkonna „Metsapöegade“ haukapere kor-
raldas 3.—7. aug. s. a. jalgrattamatka
kodumaaga tutvumiseks. Matkal juhiks
ja poiste vanemaks oli maleva instruk-
tor J. PANGA.

Kell 1430 — lõuna.

„ 1600 — koosoleku järg.

„ 1800 — vaba aeg ja ettevalmistusi
lõkkeks.

„ 1930 — õhtusöök.

„ 2030 — omavaheline vestlusõhtu lõk-
ke juures.

„ 2200 — õhtune korraldamisaeg.

„ 2300 — öörahu.

Pühapäeval, 28. augustil:

Kell 0700 — äratus, pesemine.

„ 0800 — hommikueine.

„ 0900 — keskustelutund.

„ 1030 — uute osavõtjate saabumine
ja registreerimine.

„ 1115 — suvikodu avamine.

„ 1200 — malevajuhtide nõupidamis-
koosolek järgmise päevakor-
raga:

1. NK organisatsiooni tegevuskava ja
üldlaager — nmag. K. Liping.
2. Päevaküsimusi noorsoo organisee-
rimise alalt — noortenõunik J.
Maisma.
3. Olulisemaid muudatusi põhimää-
rusis. — Peast. ülem nmag. J. Te-
dersoo.
4. Kohal algatatud küsimusi.
5. Läbirääkimisi.

Kell 1400 — lõuna.

„ 1500 — koosoleku järg.

„ 1700 — juhtide päevade lõpetamine.

Ärasõit Võrust Petseri poole kell 1755
ja Valga poole kell 1856.

Märkus: Tasuta sõidupileti kodu-
koha jaamast Võrru ja tagasi saab koha-
likust KL maleva staabist. Toitlusta-
mine tasuta. Ööbimine suvikodu ruumes.
Kaasa võtta magamisriided.

Sõidusiht oli: Viljandi, Halliste, Hel-
me, Pikasilla, Elva, Tartu, Luunja, Kaa-
repere, Jõgeva, Põltsamaa, Paide, Türi,
Võhma, S.-Jaani ja Viljandi. Matka ko-
gupikkus on umbes 310 km.

Matk toimus viie päeva jooksul, kus-
juures ööbimine on ette nähtud taludes.

Laulgem, poisid . . .

Juunikuu lõpul ilmus trükist NK Peastaabi kirjastusel noorte kotkaste laulik „Laulgem, poisid...“, koostanud Enn Saluveer.

Noorte kotkaste laulik „Laulgem, poisid...“ sisaldab üle saja poiste-pärase laulu, milledest paljud on seni vähetuntud või hoopis tundmata laemale lauluharrastajate perele. Lauliku väljaandmisega on taoteldud põhimõtet, et laul peab ajaga kaasas käima ja tuleb levitada meie noortes uusi ilusaid eesti laule ja viise. Suurem osa lauludest on varustatud nootidega, kuna üldtuntute nootideta laulude puhul on märgitud tonaalsus, algheli ja kust võib nende laulude noote leida. Nootide alla on laotud laulu esimene salm väikeses kirjas, et vilumatumgi noor laulja oskaks jaotada igale noo-

dile vajaliku silbi. Sama salm on ka harilikus laulu tekstis jämedas kirjas toodud, et ta oleks hõlpsasti loetav, nagu kogu laulgi, videvikus, näit. lõkketulel, kus noored sageli laulu harrastavad. Laulud on enamikus ühe- ja kahehäälsed, kuid osa ka 3- ja 4-häälsed, et neid oleks kõlavamalt võimalik esitada. Laulik sisaldab 160 lehekülge, on poistele sobivas taskuformaadis ja tugevas köites.

Laulik saadetakse müügile hinnaga 60 senti, kusjuures noored kotkad seda saavad üksikmüügil Kaitseliidu tarvetelaos hinnaga 55 senti.

Kirjastaja suurimaks sooviks jääb, et „Laulgem, poisid...“ aitaks õiget poiste laulu arendada noorte kotkaste ja üldse kõigi poiste ridades.

POISID!

Teie parim sõber lõkkeõhtuil ja koondusil on noorte kotkaste laulik

„Laulgem, poisid . . .“

Organiseerige ühistellimisi oma maleva staabi kaudu!

Väljaandja: NK Peastaap. Vastutav toimetaja: G. Reial.

Toimetuse nõukogu: kol.-ltn. P. Asmus, prof. E. Ein, prof. J. Kõpp, koolide inspektor J. Lang, dir. V. Neggo, prof. A. Piip ja kol. A. Traksmaa.

Toimetus: H. Treial (peatoimetaja), noortemagistrid V. Hiir (tegevtoimetaja), R. Lahi, K. Liping, A. Ohaka ja E. Tarn.

Toimetus-talitus: Tartus, Võidu 10, tuba 24, tel. 17-44.

Posti jooksev arve nr. 2133.

Tellimishind: aastas kr. 1.50, 6 k. — kr. 0.80, 3 k. — kr. 0.40. Üksiknumber 15 senti. Ajakiri ilmub 12 korda aastas.

K. Mattieseni trükikoda o.-ü., Tartu, 1938.